

KLAGANDE

1. E.ON Elnät Stockholm AB, 556209-8599 (mål nr 2049-18)
2. E.ON Energidistribution Aktiebolag, 556070-6060 (mål nr 2047-18 och 2050-18)

Ombud: Advokaterna Mikael Wärnsby och Madeleine Edqvist
Advokatfirman Lindahl KB

MOTPART

Energimarknadsinspektionen

ÖVERKLAGADE BESLUT

Energimarknadsinspektionens tre beslut den 22 maj 2017 i ärendena med dnr nr 2017-102036, 2017-102092 och 2017-102091 samt beslut den 14 juni 2017 i ärendet med dnr 2017-101787

SAKEN

Villkor i samband med ökning av intäktsram enligt 5 kap. 20 § ellagen (1997:857)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten upphäver de överklagade besluten i den del som avser att beloppet som har ökat intäktsramen för tillsynsperioden 2016–2019 inte kan föras vidare till tillsynsperioden 2020–2023.

YRKANDEN M.M.

E.ON Energidistribution Aktiebolag och E.ON Elnät Stockholm AB (elnätsföretagen) bedriver elnätsverksamhet. Energimarknadsinspektionen (Ei) beslutade med stöd av 5 kap. 20 § ellagen att för tillsynsperioden 2016–2019 öka intäktsramen för elnätsföretagens respektive redovisningsenhet med i besluten angivna belopp. Beloppen motsvarar skillnaden mellan den slutliga intäktsramen för tillsynsperioden 2012–2015 och de intäkter företagen hade för respektive redovisningsenhet under samma tillsynsperiod. I besluten angav Ei även att ”detta belopp kan inte föras vidare till tillsynsperioden 2020–2023”.

Elnätsföretagen yrkar att förvaltningsrätten undanröjer de överklagade besluten i den del som avser att underskotten för respektive redovisningsenhet från tillsynsperioden 2012–2015 inte kan föras vidare till tillsynsperioden 2020–2023, samt att förvaltningsrätten fastställer att underskotten från tillsynsperioden 2012–2015 får föras vidare till perioden 2020–2023 och därefter till påföljande tillsynsperioder. Elnätsföretagen åberopar utlåtanden av professor Olle Lundin och av f.d. justitierådet Olle Stenman.

Ei motsätter sig bifall till överklagandena.

VAD PARTERNA ANFÖR**Elnätsföretagen**

Ei:s beslut att vissa belopp inte får föras vidare bortom innevarande tillsynsperiod strider mot 5 kap. 20 § ellagen eller saknar i vart fall nödvändigt stöd i bestämmelsen. Besluten har inte heller stöd i ellagens systematik, syften eller förarbeten.

Den genomgående utgångspunkten i ellagen är att för varje regleringsenhet och tillsynsperiod finns en enda intäktsram. Efter att intäktsramen fastställs kan den ändras genom omprövning samt höjas eller sänkas som ett sätt att hantera avvikelser från intäktsramen föregående period. När en intäktsram har omprövats, höjts eller sänkts finns fortfarande en enda intäktsram, som dock uppgår till ett annat belopp än tidigare. Det finns inte någonstans i ellagen stöd för att, som Ei gör genom sina beslut, dela upp en intäktsram i en del som är beständig (intäktsramen) och en del som enbart är ett tillfälligt ”tillägg”.

Ei har inte heller motiverat besluten utifrån lagtexten, utan utifrån ett förarbetsuttalande. Oavsett hur förarbetena uppfattas kan det konstateras att lagtexten inte anger när ett underskott senast kan nyttjas. Vidare framgår av samma förarbeten att lagstiftaren har utgått från att överskott kan föras vidare obegränsat i tid, också enligt 5 kap. 20 § ellagen. Det finns alltså motsägelsefulla uttalanden i förarbetena om hur bestämmelsen avsetts att tolkas och tillämpas. Det som uttalas om överskott står dock i klart bättre överensstämmelse med lagtextens ordalydelse.

Myndighetens tillvägagångssätt för att finna stöd för sitt beslut i förarbetena synes dessutom vara att isolera den sista meningen i det citerade uttalandet och bortse från sammanhanget och förarbetena i övrigt. Ei hänför sig vidare till att nätföretag inte ska få ”samla på sig underskott” och menar att denna angivna bakgrund till bestämmelsen utesluter att elnätsföretag kan få ta med sig ett underskott till fler än en tillsynsperiod. Uttalandet syftar dock på en helt annan situation än den förevarande. Lagstiftaren har uppenbarligen inte förutsett fall där Ei:s felaktiga beslut lett till att i princip samtliga elnätsföretag får stora underskott som fastställs efter tillsynsperiodens slut och direkt omvandlas till höjningar av en senare intäktsram. I den uppkomna

situationen blir konsekvenserna av Ei:s modell stötande eftersom elnätsföretagens rättsmedel mot felaktiga intäktsramar (dvs. överklagande) blir verkningslöst eller får sina verkningar kraftigt beskurna.

Ei

En outnyttjad intäktsram kan endast öka intäktsramen för en påföljande tillsynsperiod. I 5 kap. 20 § ellagen anges detta tydligt eftersom det uttryckligen står den påföljande tillsynsperioden och inte de påföljande tillsynsperioderna. Det finns i lagen inte heller någon möjlighet att göra undantag från regeln.

Även förarbetena till ellagen är tydliga med att ett underskott endast höjer intäktsramen för den påföljande tillsynsperioden och att detta innebär att ett elnätsföretag inte kan samla på sig flera tillsynsperioders underskott. Uttalandena i förarbetena stärker lagens ordalydelse och utesluter en tolkning som medger att ett nätföretag ska få ta med sig ett underskott under flera tillsynsperioder än en.

Ei har föreslagit en förändring angående antalet perioder som underskott ska kunna tas med. Förslaget innebär att det ska vara möjligt att använda en outnyttjad intäktsram under två efterföljande tillsynsperioder, vilket alltså är ytterligare en tillsynsperiod i förhållande till dagens ordning.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Lagtext m.m.

I 5 kap. 20 § ellagen anges att om en nätkoncessionshavares samlade intäkter från nätverksamheten under tillsynsperioden har avvikit från intäktsramen, ska det belopp med vilket intäkterna överstigit eller understigit intäktsramen minska respektive öka ramen för den påföljande tillsynsperioden.

I förarbetena till den aktuella bestämmelsen anges bl.a. följande (prop. 2008/09:141 s. 46). Om intäkterna från nätverksamheten har understigit intäktsramen bör nätföretaget få höja avgifterna för överföringstjänsterna under nästpåföljande tillsynsperiod. Annars kan nätföretaget för säkerhets skull kontinuerligt prissätta sina överföringstjänster så att avgiften ligger över den godtagbara nivån i syfte att undvika att intäktsramen underskrids. Ett nätföretag bör inte kunna få samla på sig flera tillsynsperioders underskott för att senare eventuellt kraftigt höja intäkterna. Ett underskott bör därför bara kunna utnyttjas påföljande tillsynsperiod.

Vidare anges (prop. 2008/09:141 s. 111–112) att i paragrafen finns huvudregeln för vad som ska ske när ett nätföretags samlade intäkter under tillsynsperioden avvikit från intäktsramen. Enligt bestämmelsen ska det belopp med vilket intäkterna överstigit eller understigit intäktsramen minska respektive öka ramen för den påföljande tillsynsperioden i förhållande till den period då intäkterna överstigit eller understigit intäktsramen. Eftersom det i paragrafen anges att ett underskott ska höja intäktsramen påföljande tillsynsperiod, kan ett nätföretag inte samla på sig flera tillsynsperioders underskott. Om underskottet inte utnyttjas påföljande period, går det således förlorat.

Förvaltningsrättens bedömning

Förvaltningsrätten anser inte att ordalydelsen i 5 kap. 20 § ellagen ger stöd för att ett s.k. underskott som inte utnyttjas under påföljande tillsynsperiod går förlorat. Av bestämmelsen framgår att avvikelser från intäktsramen under en tillsynsperiod ska minska eller öka intäktsramen den påföljande tillsynsperioden. Ordalydelsen talar för att det är fråga om en enda intäktsram och inte en ursprunglig intäktsram och ett särskilt tillägg till eller avdrag från denna. Ei:s sätt att tolka bestämmelsen innebär vidare att det skulle behövas kompletterande regler som anger hur avräkning av

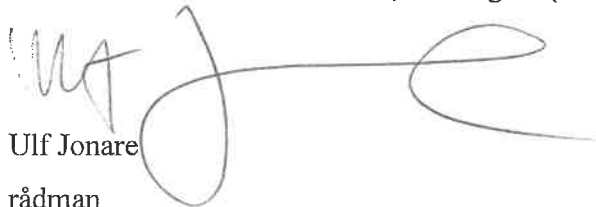
intäkterna ska ske mot intäktsramen respektive tillägget eller avdraget. Sådan reglering saknas. Enligt förvaltningsrättens mening saknas stöd för att dela upp intäktsramen på detta sätt.

Förvaltningsrätten bedömer vidare att det förarbetsuttalande som Ei grundar sina beslut på inte tar sikte på den situation som nu har uppkommit för elnätsföretagen. I förarbetena anges att ett elnätsföretag inte ska kunna ackumulera flera tillsynsperioders underskott för att senare eventuellt kraftigt höja intäkterna. Lagstiftaren synes ha utgått från att ett elnätsföretag under normala förhållanden har två tillsynsperioder på sig att faktiskt utnyttja en intäktsram. I de nu aktuella fallen har elnätsföretagen inte haft någon reell sådan möjlighet att utnyttja den intäktsram som slutligen har bestämts för tillsynsperioden 2012–2015.

Förvaltningsrätten anser alltså att varken lagtext eller förarbeten ger stöd för den tolkning av 5 kap. 20 § ellagen som Ei har gjort. Ei har därför inte haft grund för att besluta att det s.k. underskottet från tillsynsperioden 2012–2015 inte kan föras vidare till tillsynsperioden 2020–2023. De överklagade besluten ska därför upphävas i den delen.

De överklagade besluten avser tillsynsperioden 2016–2019, som inte har gått till ända. Uttalanden om intäktsramen för efterföljande tillsynsperioder bör därför inte göras.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 3109/1D).

Ulf Jonare
rådman

I avgörandet har även nämndemännen Lena Berglert, Majvor Gyllhamn och Leif Karlsson deltagit. Föredragande har varit Mari Upphagen.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Jönköping.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.